

have ventet, at disse Skoler havde maattet tiltale vor realistiske Tid, af hvis Aand de ere en Frugt, men dette synes ikke at have været Tilfældet. De ere organiserede paa den mest forskjellige Maade, baade hvad deres ydre og deres indre Organisation angaar. Nogle af dem støttes ved Tilskud fra Stat, Amt og Kommune, andre støttes fra færre Sider og atter andre faae intet Tilskud. Ved nogle ganske faa af dem ere enkelte Embedsmænd berettigede til Efterløn, men ved de allerfleste findes ingen saadan Ret for Embedsmændene, og ved dem alle ere Lønningerne for Lærerne saa lave, at de ikke taale Sammenligning med de nugældende Lønninger for de lærde Skolers Lærere, hvis Arbejde er ganske tilsvarende, ligesom ogsaa Fremfremmelser af Realskolelærerne til de bedre lønede og efterlønnede Embeder ved Borgerskolerne og ved de lærde Skoler ere saa sjældne, at man ikke engang er istand til at betragte Realskolelærernes Stilling som taalelige Gjenemgangsposter. Efterspørgslen efter disse Lærere meder ved de ublandede Realskoler er derfor ogsaa overordentlig ringe. Jeg skal saaledes nævne et Exempel fra isjor; der var da ved en Lærerposts Ledighed i den af mig bestyrede Realskole tilsidst kun en eneste Ansøger. Manglen af Ret til Efterløn for Realskolelærerne medfører den meget væsentlige Ulempe, at det næsten ikke er muligt uden en Haardhjertethed, som man vænkelig indlader sig paa, at fjerne en udjænt Realskolelærer fra disse Skoler, da en saadan Fjernelse egentlig i mange Tilfælde er Et med Dimission af Læreren til Fattighuset. Det forekommer mig derfor, at der paa dette Omraade nødvendig maa indtræde en Forandring, allerhelst ved de Skoler, som Staten selv støtter, da denne Understøttelse ellers ikke synes at være tilstrækkelig berettiget, og man i det for den langt maatte foretrække, at de ublandede Realskoler bleve nedlagte, og Realklasser knyttede til Borgerskolerne. Denne sidste Tanke at lade Realklasser, tilknyttede Borgerskolerne, afløse selostændige Realskoler, skulde jeg endog være meget stemt for, hvis den virkelig var istand til at indlede en organisk Forbindelse imellem de forskjellige Almenskoleformer, saaledes at Realskolen begynde umiddelbart, hvor Borgerskolen endte, ligesom ogsaa den lærde Skole maatte tænkes at begynde umiddelbart, hvor Borgerskolen endte, men med et fireaarigt Kursus, hvorimod Realkursus'et kun vilde blive toaarigt. Men den hele Tanke om en organisk Forbindelse imellem de forskjellige Almenskoleformer synes endnu at ligge saa fjænt fra os her tillands, at det vel neppe er rimeligt, at denne Tanke vil blive gennemført for det Første, skjøndt den i alt Væsentligt allerede for længe siden er bleven til Virkelighed hos andre Folk, og det hos Folk med de mest demokratiske Forsatninger. — Det Tilskud af 18,000 Kr. til Realundervisningen i de lærde Skoler, som er omtalt i Lovforslagets § 12, kunde jeg i Genhold til de Bemærkninger,

jeg her har gjort, anse det for heldigt at anvende paa den ublandede Realskole i nogle af de Retninger, jeg har paapeget. Jeg tillader mig at henlede den ærede Undervisningsministers Opmærksomhed paa de Misforhold ved de ublandede Realskoler, som jeg har omtalt, og det tør vel ogsaa ventes, at det Udvalg, som faar med dette Lovforslag at gjøre, vil have Opmærksomheden henvendt paa den forholdsvis fattige ublandede Realskole, idet det kommer til at behandle Lønningsforholdene ved de forholdsvis rige Realskoler, der tillige ere lærde Skoler.

Lb. Nielsen: Jeg skal begynde med at udtale den Erkjendelse, at der nok kan trænges til en Revision af denne Lønningslov efter de 25 Mars' Forløb, hvori den har bestaaet; men Lovforslaget er ikke alene en Revisionslov men tillige et Stykke af en Organisationslov. Det vil saaledes ses, at det til Grund for Lovforslaget liggende er, at Realskolen skal bortvises fra den lærde Skoles Budget. Der foreslaas da ogsaa i Lovforslaget, at en af Realskolerne skal fjernes, nemlig Realskolen i Slagelse, og med Resten er der for saa vidt gjort rent Bord i Lovforslaget, som den er henviset til Sorø Akademi. Utsaa, naar man gaar ind paa nærværende Lovforslag, naar man dermed den Organisation fast, at de 12 Latinskoler alene skulle benytte de Penge, der have været henlagte til det lærde Skolevæsen og til Realskolevæsenet; og endog et Beløb af 18,000 Kr. henvises ved § 12 til Sorø Akademi, nemlig det Beløb, som skal anvendes til Realundervisningen ved det lærde Skolevæsen. Det vil være ærede Medlemmer bekendt, at Latinskolernes Antal i tidligere Dage har været langt større end nu. Det er ikke saa langt tilbage i Tiden, at deres Antal var 39, nemlig 24 i Sjælland og 15 paa Derno. Det var naturligvis i den Tid, da den lærde Dannelses var saa at sige den eneste, den ene herskende. I den Tid vare disse Skoler Centra for Oplysningen i de mindre Kjøbstæder, men siden er en stor Del af dem bleven nedlagt, saa at vi nu kun have 12 tilbage. Pengene ere derved komne til at flyde fra de mindre Byer ind til de større, og det var vel en Overveielse værd, om det ikke var rigtigere, at de kom til at gaa i modsat Retning, saa at Pengene igjen fløde tilbage til de Kjøbstæder, hvorfra Latinskolerne nu ere borttagne, saavel som til andre, der ingen have haft, men som siden have faaet Betydning i Udviklingen. Jeg siger, at det vil vel være værd at tage under Overveielse, om det ikke vilde være rigtig, at Pengene kom til at flyde til den reale Dannelses der, saa at denne kom til at træde istedet for det, disse Byer have mistet, da de mistede Latinskolerne. Det ærede Medlem, der sidst havde Ordet (Dahl), slog paa, at vi her stode saa fremmede for en organisk Forbindelse mellem det hele